

MAJ 2016

REGIONAL- OG LANDDISTRIKTS- POLITISK REDEGØRELSE 2016

**Regeringens redegørelse til
Folketinget**

REGERINGEN

INDHOLD

1	Indledning	4
2	Nye udviklingstendenser	5
2.1	Beskæftigelse og erhverv	5
2.2	Befolkning og levevilkår	9
2.3	De små danske øer.....	15
3	Vækst og udvikling i hele Danmark	19
3.1	Bedre rammer for fødevare- og landbrugserhvervet	19
3.2	Gode vilkår for produktion og investeringer	21
3.3	Udvikling af dansk turisme	23
3.4	Liberalisering af planloven	24
3.5	Gode muligheder for at bo og leve i hele Danmark.....	25
4	Udflytning af statslige arbejdspladser – Bedre balance – tættere på borgere og virksomheder	28
5	EU-programmer	31
	BILAG 1. Initiativer fra regeringens udspil Vækst og udvikling i hele Danmark	33

1 Indledning

Regeringen ønsker vækst og udvikling i hele landet. Der skal også være beskæftigelse, udvikling og attraktive områder uden for de større byer. Det er positivt, at Danmark har store byer, der er vækstlokomotiver, og som driver udviklingen til gavn for hele landet. Men væksten har igennem en årrække været ujævnt fordelt.

Der har på det seneste vist sig en række nye positive tendenser i områderne uden for de større byer. Befolkningen er vokset i flere af de kommuner, som tidligere har haft befolkningstilbagegang. Beskæftigelsen stiger ikke alene omkring de store byer, men også i flere områder andre steder i landet. Hussalg og realkreditudlånet i områderne uden for de store byer viser også spirende tegn på, at flere dele af landet er inde i en god udvikling.

Regeringen præsenterede den 23. november 2015 et samlet udspil for vækst og udvikling i hele Danmark med over 120 initiativer, som ventes at kunne løfte strukturelt BNP med op mod 2,5 mia. kr. Initiativerne vil øge mulighederne for vækst og udvikling og bidrage til at gøre det lettere at arbejde og bo i alle dele af Danmark.

2 Nye udviklingstendenser

Der redegøres i dette afsnit for den seneste udvikling i beskæftigelsen, erhvervsudviklingen og for bosætning og demografi i Danmark. Afsnittet afsluttes med at gøre rede for udviklingen på de danske øer.

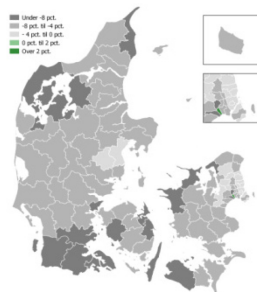
2.1 Beskæftigelse og erhverv

I forhold til beskæftigelse og erhverv var de største byer først til at bevæge sig ud af den økonomiske krise, som startede i 2008. Men store dele af landet er fulgt med siden 2013, hvor beskæftigelsen er vokset på det meste af Sjælland og Fyn samt i store dele af Jylland, jf. figur 1.

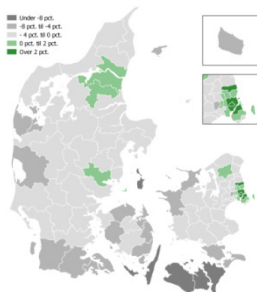

Figur 1. Udvikling i beskæftigelsen, 2008-2015

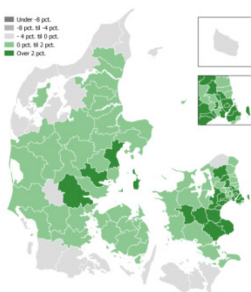
2008 - 2010

2010 - 2013

2013 - 2015

Anm.: Figuren angiver væksten i hver af perioderne. Beskæftigelsen er opgjort i fuldtidspersoner på baggrund af lønmodtagerbeskæftigelsen fordelt på bopælskommune.

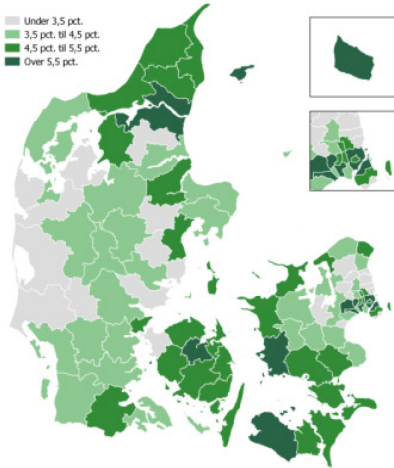
Kilde: Jobindsats.dk

Faktisk er ledigheden lav, ikke bare omkring Hovedstaden og i Østjylland, men også i Vestjylland, jf. figur 2.

Den samlede udvikling bestemmes også af, om der etableres nye virksomheder. Antallet af nye virksomheder pr. 1000 indbyggere er højest i og omkring København, Aalborg, Aarhus, Herning og i trekantsområdet, jf. figur 3. Tallene indikerer således, at det ikke alene er i områder som København, Aalborg og Aarhus med en naturlig tilknytning til de store uddannelsesinstitutioner, at der etableres mange nye virksomheder. Det sker også omkring Herning og i trekantsområdet.

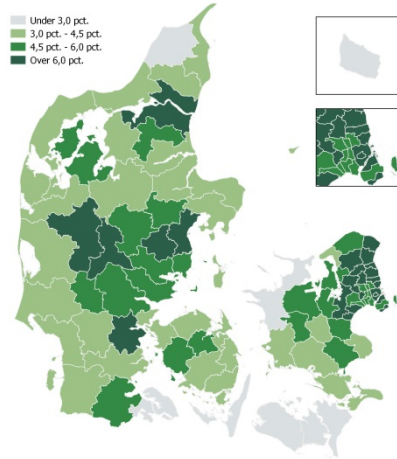
Figur 2. Ledighedsprocent, 2015

Anm.: Ledigheden er opgjort som antal fuldtidsbruttoledige som andel af arbejdsstyrken. Antallet er opgjort som gennemsnit for 2015 efter bopælskommune.

Kilde: Danmarks Statistik.

Figur 3. Nystartede virksomheder pr. 1.000 indbyggere, 2014

Anm.: Nyregistrerede virksomheder (A/S og ApS) opgjort pr. 1.000 indbyggere i kommunen i 2014.

Kilde: Dansk Industri.

Gennem Vækstfonden og Dansk Vækstkapital yder staten medfinansiering til blandt andet små og mellemstore virksomheder til gennemførelse af perspektivrige og risikobetonede udviklingsprojekter. Vækstfondens (inklusive Dansk Vækstkapitals) samlede medfinansiering er bredt fordelt over hele landet, når man sammenholder med fordelingen af private arbejdssteder generelt, jf. tabel 1. Konkret er vækstfondens medfinansieringer en smule overrepræsenteret uden for de større byområder, hvilket kan afspejle, at virksomheder i disse områder har vanskeligere ved at opnå lån i banker og realkreditinstitutter, fx fordi de kan have mindre gode muligheder for at stille pant for lån.

Tabel 1. Vækstfondens medfinansieringer, private arbejdssteder og private job fordelt på by-, mellem-, land- og yderkommuner

	Vækstfondens medfinansieringer, 2010-2014		Fordeling private arbejdssteder og job, 2013			
Bykommune (35)	742	40	114.317	46	1.003.027	53
Mellekommune (17)	229	12	37.967	15	265.293	14
Landkommune (30)	630	34	70.875	28	475.769	25
Yderkommune (16)	254	14	25.843	10	154.189	8
Total	1.855	100	249.002	100	1.898.278	100

Anm.: By-, mellem-, land- og yderkommuner er den opdeling af kommuner, der blev brugt i det tidligere landdistriktsprogram 2007-2013.

Kilde: Danmarks Statistik og Vækstfondens egne beregninger.

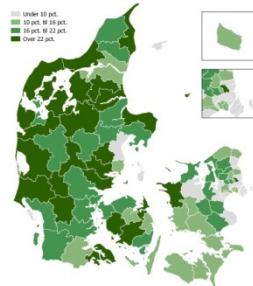
Erhvervsstrukturen i Danmark varierer fra kommune til kommune, jf. figur 4. I områderne uden for de største byer og i landdistrikterne udgør særligt landbrug, industri og turismeerhvervet en stor del af beskæftigelsen. Derfor er disse erhverv centrale i regeringens strategi for vækst og udvikling i hele Danmark.

Figur 4. Erhvervs sammensætningen på tværs af landet, 2013 og 2014

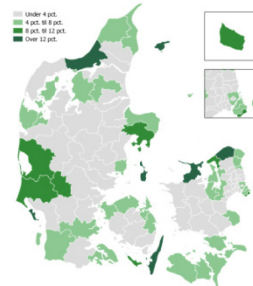
Andel af den private beskæftigelse i landbrug, skovbrug og fiskeri, 2014

Andel af den private beskæftigelse i industri, 2014

Andel af den private beskæftigelse i turisme, 2013

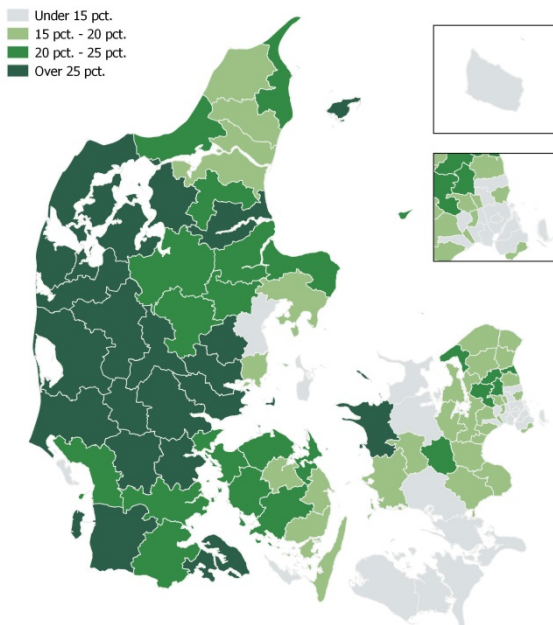
Anm.: Landbrug, skovbrug og fiskeri samt industri er opgjort som antal beskæftigede (antal hoveder) i forhold til den samlede private beskæftigelse i kommunen ultimo november. For turisme er beskæftigelsen opgjort som antal årsværk.

Kilde: Danmarks Statistik (kort 1+2) og Center for Regional og Turismeforskning (kort 3).

Det er i særlig grad i områderne uden for de største byer, at mange er ansat i eksportorienterede brancher, jf. figur 5. Det betyder derfor meget for disse områder, at virksomhederne er konkurrencedygtige og klarer sig godt på de internationale markeder. En god konkurrenceevne er særlig vigtig for fx industri, landbrug og fødevarerfremstilling, som er nogle af de mest eksportorienterede erhverv.

Figur 5. Andel eksportorienterede arbejdspladser, 2013

Anm.: Eksportorienterede arbejdspladser er defineret som antallet af arbejdspladser inden for brancher, hvor minimum 25 pct. af omsætningen kommer fra eksport. Data er for 2013.

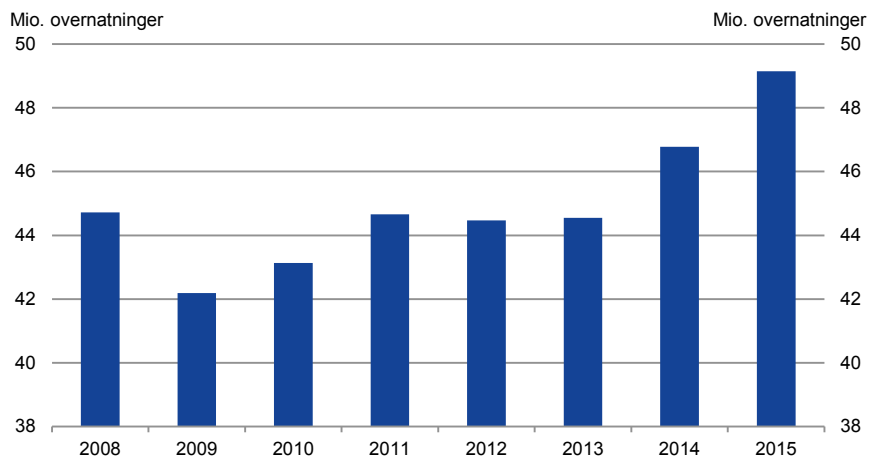
Kilde: Produktivitetskommissionen, Danmark Statistik (registerdata) og egne beregninger.

Dansk turisme har gradvist genvundet momentum i de seneste år. Der var i 2008 og 2009 et betydeligt fald i overnatninger, der i vid udstrækning kan tilskrives den økonomiske afmatning efter finanskrisen. I de seneste år er antallet af registrerede overnatninger imidlertid vokset betragteligt, så 2015 blev et rekordår for dansk turisme, jf. figur 6.

Figur 6. Udvikling i alle registrerede overnatninger i Danmark, 2008-2015

Anm.: Registrerede overnatninger omfatter overnatninger på hoteller, feriecentre, camping, vandrehjem, lystbådehavne og feriehus.

Kilde: Danmarks Statistik.

Region Syddanmark var den største turistregion i Danmark, målt på antal overnatninger, med 31 pct. af de registrerede overnatninger i 2014. Herefter følger Region Hovedstaden med 24 pct. og Region Midtjylland med 21 pct. af de registrerede overnatninger i Danmark. Region Hovedstaden har med en stigning på 29 pct. flere overnatninger oplevet en betydelig vækst i perioden fra 2008 til 2014. Modsat har Region Nordjylland og Region Sjælland over samme periode oplevet et fald i det samlede antal overnatninger.¹

2.2 Befolkning og levevilkår

I forhold til bosætning og demografisk udvikling har der været en række positive tendenser i 2015. Det gælder særligt i forhold til befolkningsudviklingen, antal solgte boliger samt realkreditlån til husholdninger.

Befolkningsudvikling

Der har over en årrække været befolkningstilbagegang i en række områder uden for de større byer, herunder Nordvestjylland, Sønderjylland samt Lolland-Falster og en række øer, jf. figur 7.

¹ Det National Turismeforum: Statusanalyse af turismens udvikling og konkurrenceevne 2016.

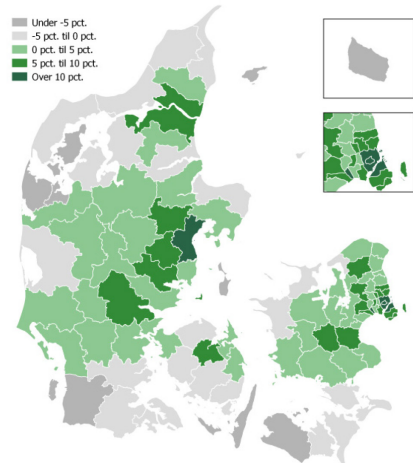
Der har imidlertid i 2015 været tegn på, at denne udvikling er ved at vende. Konkret har 16 kommuner, der havde tilbagegang i befolkningstallet i 2014, oplevet befolkningsfremgang i 2015. Disse kommuner er bredt fordelt i Nord-, Vest- og Sydjylland, på Djursland og Fyn, samt Guldborgsund Kommune på Lolland-Falster, jf. figur 7. Denne tendens er endnu kun svag, men kan være et tegn på, at den positive befolkningsudvikling nu er mere bredt fordelt i hele landet.

En positiv befolkningsudvikling kan skyldes flere faktorer. Der kan fx være tale om et fødselsoverskud eller ændringer i forholdet mellem tilflytning og fraflytning. Der er i 2015 kommet en del asylansøgere og familiesammenførte til Danmark. Asylansøgere og familiesammenførte indgår i Danmarks Statistiks tal for befolkningsudvikling, når deres ansøgning er behandlet, og såfremt de modtager en opholdstilladelse. De udgør dermed en del af den nye befolkningsvækst.

Figur 7. Befolkningsudvikling, 2007-2016

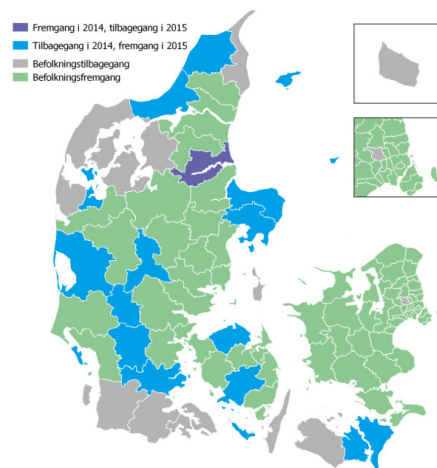
Januar 2007 - januar 2014

Anm.: Befolkningstallet er opgjort den 1. januar i hvert år. Figuren viser ændringen i befolkningstallet fra den 1. januar 2007 til den 1. januar 2014.

Kilde: Danmarks Statistik.

Januar 2014 - januar 2016

Anm.: Befolkningstallet er opgjort den 1. januar i hvert år. Figuren viser ændringen i befolkningstallet fra den 1. januar 2014 til den 1. januar 2016.

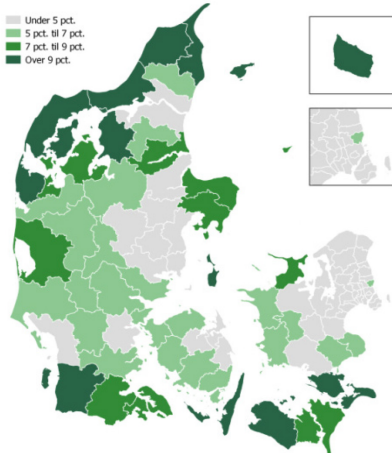
Kilde: Danmarks Statistik.

Boligmarkedet

I forhold til det danske boligmarked har der været et voksende antal tomme boliger, landbrugsbygninger, skoler, erhvervsjendomme med videre uden for de større byer. Baggrunden har blandt andet været strukturudviklingen i landbruget, hvor landbrug slås sammen til større og mere effektive bedrifter samt et svagt boligmarked og en negativ befolkningsudvikling.

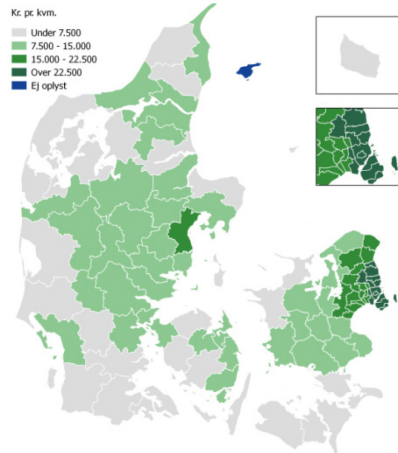
Figur 8. Andel ubeboede boliger, 2016

Anm.: Statistikken er en totaltælling pr. 1. januar baseret på Bygnings- og Boligregisteret (BBR) og det Centrale Personregister (CPR). Statistikken omfatter samtlige boliger i Danmark.

Kilde: Danmarks Statistik.

Figur 9. Huspriser, 2015

Anm.: Realiseret handelspris pr. kvm. for parcel- og rækkehuse. Tallene er baseret på et simpelt gennemsnit for 2015.

Kilde: Realkreditrådet.

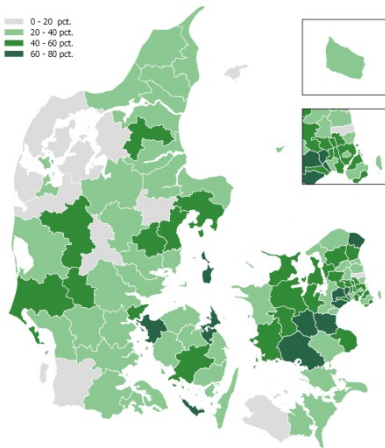
Den største andel af ubeboede boliger findes i Nordvestjylland, det sydligste Jylland samt på Lolland-Falster og Bornholm, jf. figur 8. Her har huspriserne samtidig været blandt de laveste, jf. figur 9.

Der har omvendt været en række positive tendenser fra 2013 til 2015 på boligmarkedet, ligesom det har været tilfældet med befolkningsudviklingen. Der har i 2013 til 2015 været en generel positiv udvikling i antallet af solgte boliger, idet ingen kommuner har oplevet fald i antal solgte boliger jf. figur 10.

Samtidig har udviklingen i realkreditlån til ejerboliger været positiv med stigende udlån i de fleste kommuner gennem det seneste år, jf. figur 11.

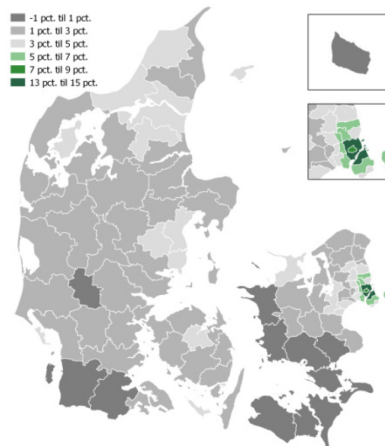
Figur 10. Udvikling i antal solgte boliger, 2013-2015

Anm.: Antallet af solgte boliger opgøres for hvert kvartal og inkluderer parcel-/rækkehuse, ejerlejligheder og fritidshuse. Årstal bestemmes ved at aggregere kvartalerne for hhv. 2013 og 2015. Figuren viser udviklingen i det samlede antal solgte boliger fra 2013 til 2015.

Kilde: Realkreditrådet.

Figur 11. Udlånsaktivitet for realkreditudlån til danske husholdninger, februar 2016

Anm.: Udlånsaktiviteten er opgjort som nye lån i forhold til udestående udlån 12 måneder tidligere. Nye lån er opgjort som 12 måneders bruttoudlån fratrukket førtidige indfrielse (nettoudlån). Udlånsaktivitet fordelt på kommuner er baseret på mikrodata for udestående realkreditudlån til danske husholdninger ultimo året. Observationer på månedsbasis baseres på MFI-data for bruttoudlån (ekskl. fælles funderede lån), ekstraordinære indfrielse og ordinære afdrag.

Kilde: Nationalbanken.

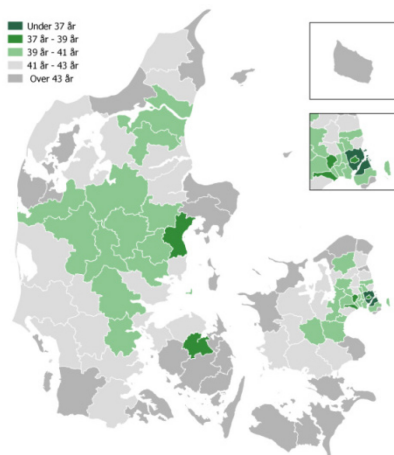
Gennemsnitsalder og uddannelsesniveau

Mange steder uden for de største byområder er der en højere gennemsnitsalder end i resten af landet. Således er befolkningens gennemsnitsalder højest i de sydfynske kommuner, Nordvestsjælland samt på Lolland-Falster og Djursland, jf. figur 12.

Der er ligeledes forskelle på befolkningens uddannelsesniveau på tværs af landet. Erhvervsfaglige uddannelser er kendetegnet ved at have en tæt tilknytning til arbejdsmarkedet. Koncentrationen af folk med en erhvervsfaglig uddannelse er størst i Nord-, Syd og Vestjylland, Fyn, Nordvestsjælland samt Lolland-Falster, jf. figur 13. Omvendt er der relativt få indbyggere med en erhvervsfaglig uddannelse i de større byer og Hovedstadsområdet, som til gengæld er præget af en stor andel af indbyggere med en videregående uddannelse.

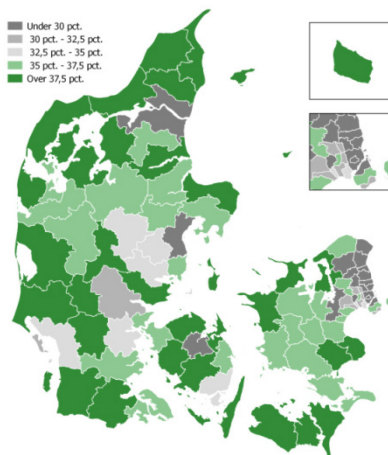

Figur 12. Befolkningens gennemsnitsalder, pr. 1. januar 2016

Kilde: Danmarks Statistik.

Figur 13. Andel med erhvervsfaglig uddannelse, 2015

Anm.: Andel personer i den erhvervsaktive alder (15-69 år) med en erhvervsfaglig uddannelse som den højeste fuldførte uddannelse.

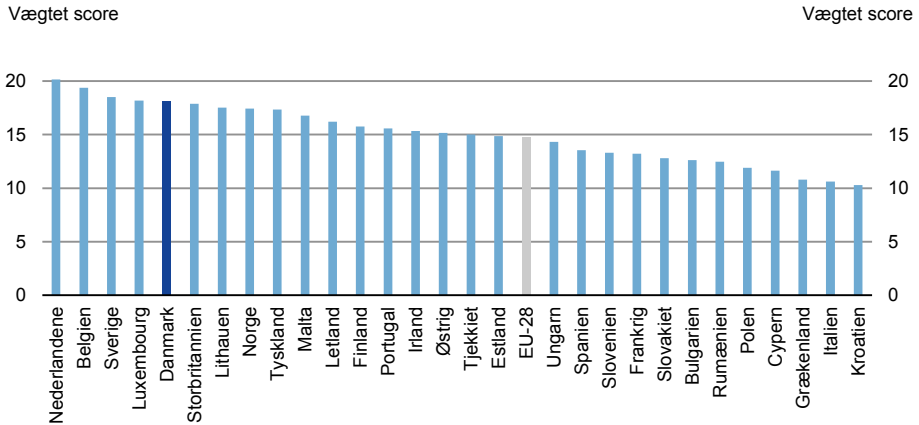
Kilde: Danmarks Statistik.

Mobil- og bredbåndsdækning

En anden central faktor for både vækst og bosætning er adgangen til bredbånd og mobildækning. Denne adgang understøtter vækst i alle dele af landet og har samtidig betydning for børn og unges muligheder for at følge deres uddannelse.

Figur 14. Mobil- og bredbåndsdækning i Europa, 2016

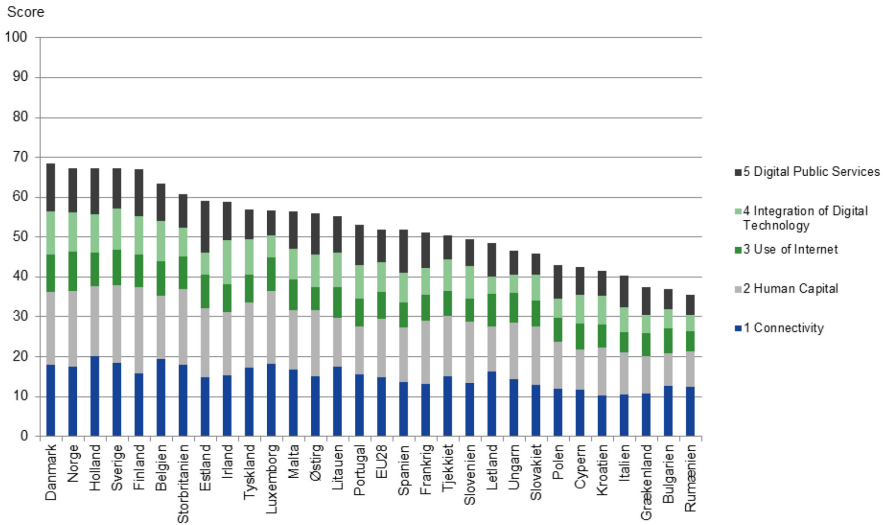
Kilde: European Commission, Digital Scoreboard.

Danmark har dog i dag et rigtig godt digitalt udgangspunkt og samlet set en velfungerende infrastruktur. Danmark ligger nummer 5 i Europa målt på digital infrastruktur, jf. figur 14, og nummer 1 i Europa i forhold til digitaliseringsgrad og parathed, jf. figur 15.

90 pct. af alle boliger og virksomheder har i Danmark mulighed for adgang til højhastighedsbredbånd på mindst 30 Mbit/s download.

Figur 15. Indeks over den digitale økonomi og det digitale samfund, 2016

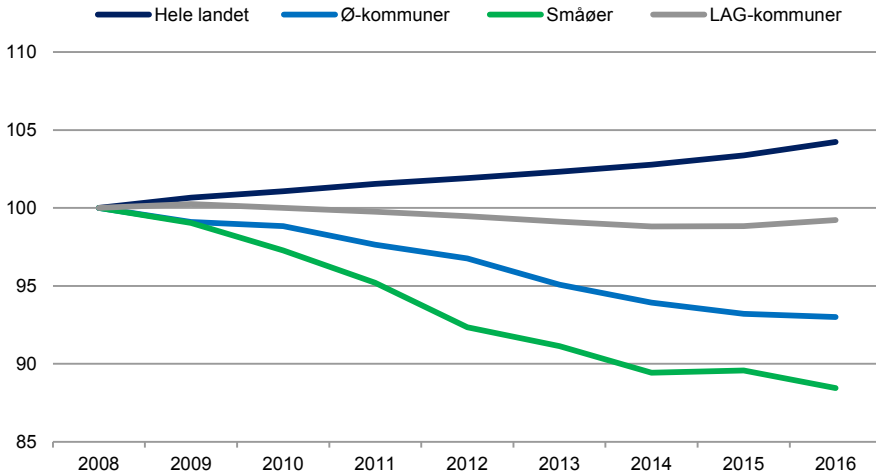
Kilde: European Commission, The Digital Economy and Society Index 2016 (DESI).

2.3 De små danske øer

De små danske øer² har over en længere periode oplevet en betydelig befolkningstilbagegang. Siden 2008 er befolkningen på de små øer faldet med næsten 12 pct., mens befolkningen på landsplan er steget med næsten 5 pct., jf. figur 16. Der er variationer øerne imellem, men der er kun en enkelt ø, som i perioden 2008-2016 har oplevet en befolkningsfremgang.

² Der findes 27 danske småøer under Sammenslutningen af Danske Småøer: Aarø, Agersø, Anholt, Askø, Avernakø, Baagø, Barsø, Birkholm, Bjørnø, Drejø, Egholm, Endelave, Fejø, Femø, Fur, Hjørnø, Hjortø, Lyø, Mandø, Nekselø, Omø, Orø, Sejerø, Skarø, Strynø, Tunø, Venø. Dette er udgangspunkt for datamaterialet. Det er imidlertid ikke i alle tilfælde muligt at indhente data fra alle 27 øer.

➔ **Figur 16.** Indekseret befolkningsudvikling, 2008-2016 (2008=100)

Kilde: Danmarks Statistik.

LAG-kommunerne³ har i perioden oplevet en mindre befolkningstilbagegang end små øer og ø-kommunerne⁴.

De små øer såvel som ø-kommunerne har desuden en aldersdemografi, som adskiller sig væsentligt fra resten af landet og LAG-kommunerne. Der er således relativt få børn og unge mennesker og relativt mange over 65 år. Derudover er særligt de små øsamfund kendetegnet ved en højere andel af mænd, jf. figur 17.

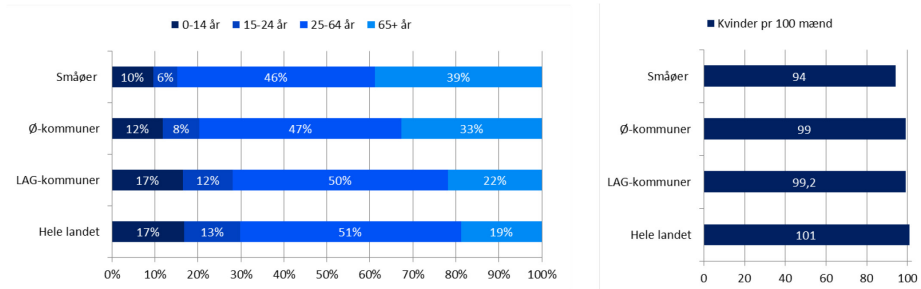
³ LAG-kommunerne omfatter de 56 kommuner, som kan oprette Lokale Aktionsgrupper i Landdistriktsprogramperioden 2014-2020. Småøerne har ligeledes en fælles aktionsgruppe, men indgår alene i opgørelserne for LAG-kommuner i det omfang, de er del af en sådan.

⁴ Ø-kommunerne omfatter Læsø, Samsø, Fanø, Ærø og Langeland.

Figur 17. Alders- og kønssammensætning i Danmark, 2016

Kilde: Danmarks Statistik.

Småøerne og ø-kommunerne adskiller sig desuden fra landsgennemsnittet på en række socio-økonomiske nøgletal, jf. tabel 2. Når det gælder uddannelsesniveaet, er der på småøerne en lidt lavere andel med en videregående uddannelse end i landet som helhed, og der er en relativ høj andel med erhvervsfaglig uddannelse. Disse forskelle i forhold til landsgennemsnittet er mere udtalte i ø-kommunerne og LAG-kommunerne end på de små øer.

Arbejdsløsheden afviger ikke meget fra landsgennemsnittet, men beskæftigelsesfrekvensen og udviklingen i beskæftigelse på øerne vidner om visse udfordringer. På de små øer er beskæftigelsen således faldet med næsten 13 pct. i perioden 2009-2013. Ø-kommunerne og LAG-kommunerne har ligeledes oplevet et fald i beskæftigelsen, som er større end i landet som helhed, men faldet er mindre end på småøerne. Bruttoledigheden i ø-kommunerne er lidt højere, mens den i LAG-kommunerne ligner landsgennemsnittet.

Erhvervsstrukturen på øerne – og særligt de små øer – er præget af en høj beskæftigelsesandel i de primære erhverv. LAG-kommunerne har også en overrepræsentation af beskæftigede i de primære erhverv, men den er mindre udtalt end på øerne.

Tabel 2. Socio-økonomiske nøgletal for de danske småøer, ø-kommuner og hele landet

	Småøer	Ø-kommuner	LAG-kommuner	Hele landet
Andel med videregående uddannelse (2015)	25,6	20,6	20,9	26,4
Andel med erhvervsfaglig uddannelse (2015)	36,5	41,0	39,0	32,4
Beskæftigelsesfrekvens (2013)	63,4	65,2	70,8	71,3
Udvikling i beskæftigelse (2009-2013)	-12,9	-9,3	-4,5	-1,3
Bruttoledighed (2013)	5,7	6,6	5,6	5,8
Andel beskæftigede i primære erhverv (2013)	14,0	8,1	4,9	2,7

Anm.: Alle opgørelse er baseret på bopæl.

Definitionerne af de enkelte variable følger DST anvendte metode:

Andel med videregående uddannelse og erhvervsfaglig uddannelse er udregnet som andel ud af befolkningen i alderen 15-69 år. Uddannelsesniveaet er højest fuldførte uddannelse. Videregående uddannelser dækker hovedgrupperne 40 Korte videregående uddannelser, KVU, 50 Mellemlange videregående uddannelser, MVU samt 70 Lange videregående uddannelser, LVU. Erhvervsfaglige uddannelser dækker hovedgruppe 30 Erhvervsfaglige uddannelser.

Beskæftigelsesfrekvensen er de beskæftigede, som bor enten på småøer, ø-kommuner eller LAG-kommuner, ud af befolkningen på 16-64 årige.

Beskæftigelsesudvikling er beskæftigede i det givne område. Bruttoledighed udregnet som andelen af bruttoledige ud af arbejdsstyrken. Andel beskæftigede i primære erhverv er beskæftigede i det primære erhverv defineret ved branchekode hovedgrupper 01-03, Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri.

Kilde: Danmarks Statistik.

3 Vækst og udvikling i hele Danmark

Regeringen har fremlagt en række initiativer, som sammen skal sikre vækst og udvikling i landdistrikterne. Det er blandt andet sket som led i regeringens strategi for vækst og udvikling i hele Danmark, som blev fremlagt den 24. november 2015.

Regeringen er nu i gang med at gennemføre over 120 initiativer fra udspillet om vækst og udvikling i hele Danmark. Strategiens initiativer ventes at kunne løfte strukturelt BNP varigt med op mod 2,5 mia. kr.

Der blev før jul indgået aftale om en landbrugs- og fødevarepakke mellem regeringen, DF, LA og KF, jf. nedenfor. Samtidig indeholdt finanslovsaftalen for 2016 skattelettelser på ca. 4 mia. kr. med umiddelbar virkning og en væsentlig styrkelse af vilkårene for at producere og drive virksomhed i Danmark. Endvidere blev der den 9. februar 2016 indgået en politisk aftale om 800 mio. kr. mellem regeringen, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti til vækst og udvikling i hele Danmark, der understøtter gode vilkår for produktion og bosætning.

Der forhandles endvidere om en liberalisering af planlovgivningen mv.

Af bilag 1 fremgår en oversigt over samtlige af regeringens initiativer fra udspillet om vækst og udvikling i hele Danmark og de efterfølgende politiske aftaler. Udvalgte initiativer beskrives nedenfor.

3.1 Bedre rammer for fødevare- og landbrugserhvervet

Fødevare- og landbrugserhvervet er en af forudsætningerne for vækst uden for de større byer og i landdistrikterne.

Med en årlig eksport på knap 150 milliarder kroner og en samlet beskæftigelse på omkring 140.000 personer er den danske fødevare- og landbrugssektor et af de erhvervsområder, hvor danske virksomheder gør sig gældende internationalt, og som skaber vækst og beskæftigelse i hele Danmark. Men erhvervet er presset på flere fronter.

Der er i dag flere udfordringer, som er medvirkende til, at erhvervet ikke udnytter potentialet for vækst fuldt ud. Det drejer sig blandt andet om den generelle miljøregulering herhjemme samt afsætningspriserne på det globale marked. For at sikre bedre vilkår for danske landmænd og fødevareproducenter har regeringen, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti den 22. december 2015 indgået aftale om en fødevare- og landbrugspakke, som afvikler en række barrierer for udvidelse af

råvaregrundlaget og øget produktion, herunder udfasning af reducerede gødskningsnormer. Det er forventningen, at landbrugspakkens udfasning af reducerede gødskningsnormer letter erhvervslivets byrder med 1,3-1,8 mia. kr. årligt.

Udfasning af reducerede gødskningsnormer og målrettet regulering

Hidtil har landmændene ikke haft mulighed for at gødske til økonomisk optimum qua de reducerede gødskningsnormer. I 2015 har det således kun været muligt at gødske 80 pct. i forhold til økonomisk optimum, og dermed væsentligt under planternes behov. Derfor er en udfasning af de reducerede gødskningsnormer en central del af regeringens Fødevarer- og Landbrugspakke. De reducerede gødskningsnormer udfases med aftalen. Der vil blive iværksat midlertidige indsatser for at forhindre miljømæssig tilbagegang i strid med EU-direktiverne, når de reducerede gødskningsnormer fjernes.

Indsatsen for kvælstofreduktion håndteres fremadrettet gennem maksimal anvendelse af frivillige, kollektive indsatser og målrettet regulering. De kollektive indsatser finansieres over Landdistriktsprogrammet. Centrale virkemidler forventes at være vådområder, minivådområder og skovrejsning. I den målrettede regulering planlægges det, at bedrifter tildeles en udvaskningsadgang, som differentieres geografisk i forhold til målet for kvælstoftilstanden i de enkelte kystvandområder (90 i alt i Danmark). Den enkelte bedrift får fleksibilitet i forhold til, hvordan udvaskningsadgangen overholdes. Der arbejdes frem mod igangsætningen af den mere målrettede regulering på at øge antallet af virkemidler, som den enkelte bedrift kan anvende.

For at sikre landmanden forudsigelige vilkår vil opgørelsen af, om han lever op til det fastsatte krav for udledning, som udgangspunkt basere sig på hans anvendelse af de specificerede virkemidler, frem for målinger af udledningen. Det skal derfor løbende sikres, at opgørelsen af virkemidlernes effekt på udledningen er opdateret, således at landmanden ved at sammensætte en pakke af virkemidler (input), kan leve op til den ønskede begrænsning af udledningen (output).

Målrettet regulering

Målrettet regulering er en intelligent og gennemtænkt måde at regulere på, og den er anbefalet af Natur- og Landbrugskommissionen. Det vil bidrage til vækst i landdistrikterne, at der kun skal sættes ind de steder, hvor det er nødvendigt, og at de landmænd, der skal lave en miljøindsats, får kompensation til dette.

Nye finansieringsinitiativer

Samtidig skal nye finansieringsinitiativer fremme en omstrukturering i landbruget og give bedre udviklingsmuligheder for de effektive bedrifter. Det drejer sig blandt andet om etableringen af Dansk Landbrugskapital, der styrker dansk landbrug og fødevarerproducenternes konkurrencekraft.

3.2 Gode vilkår for produktion og investeringer

Landdistrikterne har en særlig erhvervsstruktur, og foruden fødevareproduktion og landbrug domineres landdistrikterne af produktion og turisme. Det er derfor vigtigt at bygge videre på disse potentialer for at understøtte vækst og udvikling i hele landet.

Nedenstående initiativer er eksempler på den række af initiativer som regeringen har i gang for at understøtte en positiv udvikling i hele Danmark.

Afskaffelse af NOx-afgiften

For at gøre det billigere og lettere at drive virksomhed afskaffer regeringen NOx-afgiften. Der har været en afgift på brændsler, som udledes, når man fx forbrænder naturgas. Selvom den afskaffes, vil Danmark fortsat indfri sine miljøforpligtelser. Samtidig vil afskaffelsen ikke mindst komme de dele af landet til gavn, der ligger uden for Hovedstaden. Afskaffelsen vil have virkning fra 1. juli 2016 og medføre et varigt mindreprovenu på 340 mio. kroner.

Bedre vilkår ved generationsskifte af erhvervsvirksomheder

Regeringen forbedrer familieejede virksomheders vilkår for at overdrage en virksomhed til næste generation. Først afsættes 200 mio. kr. fra 2016 til at nedsætte bo- og gaveafgiften ved overdragelse af en erhvervsvirksomhed til nære familiemedlemmer mv. Dermed kan virksomhederne stå med et stærkere kapitalgrundlag, når de overdrages. Dernæst afsættes 600 mio. kr. i 2018, 700 mio. kr. i 2019 og 800 mio. kr. i 2020 og frem til yderligere nedsættelse af afgiften.

Dansk Vækstkapital II

Der er indgået aftale mellem den statslige Vækstfond og en række pensionsselskaber om etablering af Dansk Vækstkapital II med en foreløbig fondsstørrelse på 2,6 mia. kr., der skal styrke små og mellemstore virksomheders adgang til risikovillig kapital.

Erhvervspartnerkab for avanceret produktion

Der er i april 2016 indgået et partnerskab med deltagelse af en række relevante erhvervs- og brancheorganisationer, der skal igangsætte initiativer, som fremmer automatisering og ny teknologi i små og mellemstore produktionsvirksomheder i hele landet.

Formålet er at styrke mulighederne for konkurrencedygtig produktion i Danmark. Der er afsat 42 mio. kr. i 2016-2019 til initiativet – 11 mio. kr. i 2016, 10 mio. kr. i henholdsvis 2017-2018 og 11 mio. kr. i 2019.

Målrettet erhvervsindsats i udvalgte områder

Der skal i 2016 iværksættes et mindre antal målrettede erhvervsindsatser, der bygger på lokale styrkepositioner og erhvervspotentialer. Indsatserne kan bidrage med en bred koordineret statslig indsats på tværs af flere ministerområder og vil i et tæt samarbejde med lokale og regionale aktører blive skræddersyet det enkelte områdes specifikke potentialer.

Regeringen er i dialog med de regionale vækstfora om udvælgelsen af områder uden for de større byer, som de seneste år har været ramt af tilbagegang. Der er afsat 9 mio. kr. i 2016 og 5 mio. kr. i hvert af årene 2017-2019 til konkrete initiativer.

Lempet elafgift for forlystelser

Momsregistrerede virksomheder kan som hovedregel få godtgjort størstedelen af energifgiften på el anvendt til proces. Elforbrug til forlystelser har imidlertid været opfattet som husholdningslignende og har dermed ikke været omfattet af den lavere afgift. Det vurderes ikke at være rimeligt, at elforbrug til forlystelser sidestilles med elforbrug i husholdningerne. Derfor ønskes forlystelser omfattet af godtgørelsen i elafgiften. Det vil reducere forlystelsesparkernes omkostninger og styrke vilkårene for turisme.

Det skal sikres, at lempelsen er i overensstemmelse med EU-retten inden ikrafttrædelsen. Den lavere afgift på el for forlystelser forventes at kunne træde i kraft 1. januar 2017 og skønnes at indebære et mindre provenu efter tilbageløb og adfærd på ca. 30 mio. kr. årligt.

Fokus på attraktive erhvervsuddannelser

Hvis der er for langt til en erhvervsuddannelse, er der risiko for, at unge enten flytter eller ikke får en uddannelse. Der er derfor afsat 7,5 mio. kr. i en forsøgspulje, der skal understøtte, at erhvervsskoler opretter grundforløbsafdelinger i områder med svag uddannelsesdækning.

Virksomheder i landdistrikter kan have vanskeligt ved at tiltrække unge fra byerne i praktik og derved vanskeligt ved at skaffe nok kvalificeret faglært arbejdskraft. Erhvervsuddannelseselever i virksomhedspraktik får derfor, som forsøgsordning, mulighed for at blive indkvarteret med tilskud på erhvervsskolels kostafdelinger i tyndt befolkede områder. Der afsættes i alt 20 mio. kr. i 2016-2019, hvilket årligt forventes at understøtte ca. 125 elevers praktik.

Erhvervsuddannelseselever i det dansk-tyske grænseland og Lolland-Falster får endvidere, som forsøg, mulighed for at få samme dækning af boligudgifter mv. ved praktik i Tyskland, som allerede i dag gives til elever, der har over 2½ timers samlet rejsetid fra dansk bopæl til en udenlandsk praktikplads.

Vidensamspil og Landdistriktsvækstpilotordning

Regeringen ønsker at styrke vidensarbejde mellem uddannelses- og forskningsinstitutioner, Godkendt Teknologisk Service-institutterne (GTS) og virksomheder i hele Danmark. Derfor har regeringen taget initiativ til, at der i udviklingskontrakterne med de videregående uddannelsesinstitutioner og i nye udviklingsmål med GTS'erne sættes fokus på institutionernes samspil med virksomheder i hele landet. Endvidere etableres en Landdistriktsvækstpilotordning, der giver mulighed for at yde op til en 2-årig støtte til ansættelse af højtuddannede vækstpiloter til innovationsprojekter i små og mellemstore virksomheder i landdistriktkommuner. Der blev i forbindelse med Aftale om vækst og udvikling afsat 40 mio. kr. til Landdistriktsvækstpilotordning i perioden 2016-2019.

Videregående uddannelse skal forsyne virksomheder i hele landet med kvalificeret arbejdskraft

I løbet af 2016 skal det undersøges, hvordan større dele af en videregående uddannelse kan gennemføres andre steder end der, hvor uddannelsen udbydes, fx som forlagt undervisning, som e-lærings tilbud eller som decentral institutionsstruktur. I løbet af foråret indkalder Uddannelses- og Forskningsministeriet professionshøjskolerne og erhvervsakademierne til en indledende drøftelse af initiativet og procesplanen for analyser og oplæg til evt. nye tiltag.

3.3 Udvikling af dansk turisme

Turismeerhvervet er centralt for områderne uden for de største byer og i landdistrikterne på grund af den erhvervsstruktur, som er beskrevet i kapitel 2. Derfor er turismen helt central i forhold til regeringens fokus på vækst og udvikling i hele Danmark.

Turismen er et internationalt væksterhverv og samtidig et erhverv, der kan bidrage til vækst og udvikling også uden for de store byer. Men konkurrencen om turisterne er hård. Den stærke internationale konkurrence peger på et fortsat behov for at udvikle dansk turisme, så vækstpotentialet kan realiseres og Danmark kan få del i den globale vækst i turismen. Der er således positive tegn fra turismeerhverv med rekordåret 2015 og den positive udvikling i antallet af overnatninger, som nævnt i kapitel 2, men der er behov for at styrke rammevilkårene for dansk turisme, så ikke mindst væksten inden for kyst- og naturturismen understøttes. Der er blandt andet behov for at udvikle attraktive og tidssvarende turismeprodukter, sikre tilgængelighed og konkurrencedygtighed og effektivt markedsføre Danmark som turismested.

Forsøgsordning for Kyst- og Naturturisme

Den tidligere regering aftalte i forbindelse med Aftale af 20. juni 2014 om vækstplan for dansk turisme at igangsætte en forsøgsordning til fremme af dansk kyst- og naturturisme med op til 10 forsøgstilladelser. Den nuværende regering har i oktober 2015, på baggrund af projektansøgninger fra 36 kommuner, givet forsøgstilladelse til 10 projekter rundt om i Danmarks kystkommuner.

En forsøgstilladelse giver dispensation fra Naturbeskyttelsesloven §§ 8 og 15 om klitfredning og strandbeskyttelse og §§ 16-19 om øvrige bygge- og beskyttelseslinjer samt Planlovens § 5b vedrørende kystnærhedszone. Det er nu op til investorer og de involverede virksomheder mv. at finde finansiering til projekterne. Projekterne vil, når de gennemføres, bidrage lokalt til ny vækst og arbejdspladser. Regeringen ønsker derfor at indføre en ny styrket forsøgsordning, som giver tilladelse til, at yderligere 15 miljømæssigt bæredygtige turismeprojekter kan gennemføres.

En national turismestrategi

Regeringen vil på baggrund af arbejdet i Det Nationale Turisforum fremlægge en national turismestrategi, der skal bidrage til at udvikle dansk turisme, så vækstpotentialet

kan realiseres, og Danmark kan få del i den globale vækst i turismen. Strategien skal samle aktørerne, være retningsgivende for den fælles indsats og indeholde konkrete initiativer, der kan bidrage til flere turismeovernatninger, større turismeomsætning og et bedre turismeprodukt til Danmarks gæster.

3.4 Liberalisering af planloven

Den nuværende planlov stammer fra 1992 og er udformet på basis af lovgivning fra 1970'erne. Selvom loven er ændret adskillige gange siden, afspejler den ikke de væsentlige forandringer, som Danmark har gennemgået i de seneste årtier. Blandt andet urbaniseringen betyder, at der er en række udfordringer i den kommunale planlægning, som er anderledes, end da lovgivningen blev udformet.

Lokalt initiativ og engagement fra både kommuner, virksomheder og borgere er nøglen til at imødegå de udfordringer, der er mange steder uden for de større byområder og i landdistrikterne. Det er de lokale politikere, borgere og virksomhedsejere, der bedst kender de lokale udfordringer og styrker, og derfor er de også de bedst egnede til at vurdere, hvad der skal til for at fremme en positiv udvikling.

Regeringen vil derfor liberalisere planloven, så kommunerne får mere frihed. Samtidig skal virksomheder og borgere have større frihed til at udvikle deres ejendomme. Regeringen har fremlagt en række konkrete forslag hertil, som blandt andet skal sikre friere rammer for kommunernes planlægning, større kommunal frihed til planlægning ved kysterne og nye udviklingsmuligheder i landdistrikterne.

Friere rammer for kommunernes planlægning

Kommunalpolitikere har det bedste kendskab til, hvad der rører sig i deres egen kommune. De kender de lokale udfordringer og potentialer og er derfor de bedst egnede til at afveje de forskellige samfundsinteresser i den fysiske planlægning. Derfor skal der være mere frihed og fleksibilitet for kommunerne i planlægningen.

Regeringen har derfor foreslået, at staten fremadrettet alene stopper den kommunale planlægning med indsigelser, når der er tale om væsentlige nationale interesser, som blandt andet fastholdelse af store produktionsvirksomheder, transportkorridorer, natur og miljø, kulturarv og landskaber. Derudover vil regeringen blandt andet forkorte høringsfristerne for lokal- og kommuneplaner samt udvide mulighederne for at dispensere fra lokalplaner for at understøtte en kortere og mere effektiv planlægningsproces.

Nye udviklingsmuligheder i landdistrikterne

I dag er der gode muligheder for at genanvende tiloversblevne landbrugsbygninger til anden anvendelse. Regeringen vil gerne forbedre mulighederne for også at anvende andre bygningsværdier som fx tidligere skoler og mejerier. De tiloversblevne bygninger rummer et potentiale for iværksættere og virksomheder, der kan skabe bedre mulighed for vækst og udvikling.

Regeringen vil også gøre det lettere at udvide virksomheder, der allerede er etableret i landzone, så de får bedre mulighed for at blive og udvikle sig i lokalområdet. Samtidig vil regeringen give bedre og mere tidssvarende rammer for landbrug ved udvidelser og opførelse af ny bebyggelse.

3.5 Gode muligheder for at bo og leve i hele Danmark

Det er vigtigt, at der er jobs at få i alle dele af landet, og samtidig skal der være gode vilkår for at bo og leve i hele Danmark. Som del af regeringens strategi for vækst og udvikling i hele Danmark og som led i aftalen om 800 mio. kr. mellem regeringen, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti til vækst og udvikling i hele Danmark er blandt andet følgende initiativer igangsat.

Nedsættelse af færgetakster for passagerbefordring til og fra øer

Der bliver etableret en tilskudsordning til nedsættelse af færgetakster for passagerbefordring til og fra småøer og ø-kommuner.

For beboerne på landets mindste øer og i ø-kommuner er færgerne den eneste vej til omverdenen og de har derfor en central betydning for øernes udviklingsmuligheder. En nedsættelse af færgepriserne vil understøtte væksten i øernes turisterhverv og styrke bosætningen på øerne gennem billige pendlingsmuligheder. Der er fremsat et lovforslag herom. Der afsættes 48 mio. kr. i 2016 og 95 mio. kr. fra 2017 og frem.

Nedsat pendlerpris over Storebælt

Regeringen har gjort det billigere for bilister at pendle over Storebælt. Prisen for et pendlerkort for bilister blev 1. januar 2016 nedsat fra 3.920 kr. til 3.000 kr. pr. måned. Samtidig blev det særlige fradrag for passage af Storebæltsforbindelsen øget fra 90 til 110 kr. pr. tur. Initiativet ventes især at gavne pendlere og erhvervsliv fra nærområderne på Fyn og Vestsjælland. Den nedsatte pendlerpris over Storebælt ventes at forlænge tilbagebetalingstiden i Storebæltsforbindelsen med 3-4 måneder.

Bedre mobil- og bredbåndsdækning i hele landet

Regeringen har indgået aftale om at afsætte 200 mio. kr. i perioden 2016-2019 til forsøgsordning med en statslig bredbåndspulje, som foreslås rettet mod sammenhængende områder med meget dårlig bredbåndsdækning. Kommunerne og lokale sammenslutninger af borgere kan søge om tilskud fra puljen på lige vilkår. Kommuner, teleselskaber og forbrugere kan på den måde finansiere udrulningen af bredbånd i deres område i fællesskab. Bredbåndspuljen er i første omgang en forsøgsordning, som skal evalueres efter to år.

De endelige kriterier for tildeling af midler fra puljen fastsættes sammen med aftale- og telefonligskredsen, så de første tilskud kan søges i 2016. Kriterierne forventes offentliggjort inden Folketinget går på sommerferie i 2016.

Som led i aftalen om ny grøn BoligJobordning for 2016 og 2017 er det aftalt, at Bolig-Jobordningen fremadrettet kan anvendes til udrulning af bredbånd. Det sker i form af et fradrag til privatpersoner på op til 12.000 kr. årligt ved etablering eller opgradering af bredbåndsforbindelsen.

Endvidere vil regeringen, som opfølgning på aftalen om vækstplan for digitalisering i Danmark af 26. februar 2015, fremlægge lovforslag, der skal give teleselskaberne mulighed for realkreditbelåning af digital infrastruktur. Desuden vil regeringen sikre bedre mulighed for at udnytte eksisterende passiv infrastruktur som fx tomrør til bredbånd.

Bedre mulighed for finansiering af boliger og erhvervsejendomme i landdistrikterne

Der har floreret en række uhensigtsmæssige fortolkninger ved anvendelsen af enkelte dele af den finansielle regulering, hvilket kan have haft en negativ effekt på udlånet i landdistrikterne. Regeringen støtter derfor Finanstilsynets intention om at afskaffe den såkaldte 6-månedersregel for værdiansættelse af ejendomme samt Finanstilsynets intention om at justere Finanstilsynets indberetningsvejledning for rådighedsbeløb.

Finanstilsynet gennemfører en række ændringer i regnskabsbekendtgørelserne, værdiansættelsesbekendtgørelserne og Finanstilsynets indberetningsvejledning. For så vidt angår regnskabsbekendtgørelserne og indberetningsvejledningen er disse sendt i høring. Værdiansættelsesbekendtgørelserne forventes sendt i høring indenfor den nærmeste fremtid. Ændringerne ventes at træde i kraft 1. juli 2016. Endvidere fortsætter regeringen dialogen henover foråret med den finansielle sektor om tiltag, der kan understøtte mulighederne for belåning af boliger og erhvervsejendomme i landdistrikterne.

Lægedækning

Det er regeringens ønske, at alle danskere skal have adgang til sundhedsydelse af høj kvalitet, uanset hvor i landet de bor. Det drejer sig blandt andet om adgangen til speciallægeressourcer, herunder alment praktiserende læger. Regeringen har derfor i 2016 nedsat et udvalg, der skal belyse området samt komme med anbefalinger, der kan understøtte en bedre fordeling.

Forsøg med fjernundervisning

Regeringen vil undersøge, hvordan fjernundervisning kan være med til at styrke folkeskolen, særligt i områder uden for de store byer, hvor skoler kan have svært ved at tiltrække lærere med de rette undervisningskompetencer.

Derfor har regeringen valgt at igangsætte en række forsøgsordninger mellem flere skoler med fjernundervisning af elever i udvalgte fag for at identificere potentialer og barrierer. Der anvendes i alt 5,5 mio. kr. til forsøget.

Forbedrede vilkår for mindre uddannelsesinstitutioner

Regeringen indgik den 2. oktober 2015 en aftale med Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Det

Konservative Folkeparti om finansiering af Aftalen om bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser. Som led i denne aftale er der sket en forhøjelse af grundtilskuddet til ungdomsuddannelsesinstitutioner med 1 mio. kr. årligt for at understøtte et bredt geografisk udbud af ungdomsuddannelser i hele landet.

4 Udflytning af statslige arbejdspladser – Bedre balance – tættere på borgere og virksomheder

I dag ligger relativt mange statslige arbejdspladser i og omkring København. Cirka 2/3 af de i alt 49.000 statslige arbejdspladser er placeret i hovedstadsområdet⁵. Regeringen præsenterede derfor planen Bedre balance – tættere på borgere og virksomheder den 1. oktober 2015. Med planen udflyttes knap 4.000 statslige arbejdspladser, der fordeles over hele Danmark, jf. figur 18 nedenfor. Det er den største samlede flytning af statslige arbejdspladser nogensinde herhjemme.

De statslige institutioner er sat i verden for at løse opgaver til gavn for borgere og virksomheder i hele Danmark. Statslige arbejdspladser skal derfor også være fordelt i hele landet. Baggrunden for udflytningen er et politisk ønske om skabe en bedre balance i Danmark. Samtidig kan udflytningen bidrage til øget aktivitet og stimulere udviklingen i de områder, institutionerne placeres i. En positiv lokal udvikling er kendetegnet ved at være summen af mange aktiviteter. Initiativet skal derfor ses i sammenhæng med de øvrige initiativer i Vækst og udvikling i hele Danmark samt regeringens øvrige vækstpolitiske tiltag. Med udflytningen af statslige arbejdspladser vil det derudover i mindre grad være nødvendigt at flytte til København, hvis man ønsker at arbejde for staten.

I forbindelse med regeringens plan om udflytningen af statslige arbejdspladser har alle ministerier udarbejdet implementeringsplaner for de enkelte udflytninger. I implementeringsplanerne indgår blandt andet antal af medarbejdere, der skal flyttes, en overordnet tidsplan, økonomiske skøn for udflytningen og målsætninger for opgavevaretagelsen. Størstedelen af udflytningen forventes at finde sted i 2016 og 2017. Der vil løbende blive fulgt op på implementeringsplanerne. Det vil både ske på de enkelte ministerområder og fra centralt hold.

De midlertidige omkostninger er estimeret til at beløbe sig til ca. 944 mio. kr. Dertil kommer udgifter til udflytning af Udlændingestyrelsen, og desuden har flere ministerier annonceret visse permanente merudgifter. Dette skyldes blandt andet tilfælde, hvor eksisterende styrelser deles i to.

På sigt kan en udflytning også indebære besparelser. For det første gælder det helt generelt, at lejeniveauet for kontorlejemål er lavere i provinsen end i København, selvom

---

⁵ Hvis man ser bort fra gymnasieskoler, politi, folkekirken, universiteter mv.

det ikke altid kan garanteres. For det andet har staten en række tomme bygninger rundt omkring i Danmark, som nu vil blive anvendt til statslige arbejdspladser. Det gælder fx Augustenborg Slot og den gamle amtsgård i Ribe. I de tilfælde, hvor det kræver istandsættelsesudgifter vil der være en ekstra udgift, men til gengæld vil bygningerne også blive mere værd. For det tredje, når man flytter mange årsværk uden for hovedstadsområdet vil der på sigt blive mulighed for at rationalisere huslejebehovet i hovedstadsområdet. Det vil sige, at der kan flyttes rundt på de nuværende institutioners lejemål og frigøres kvadratmeter, efterhånden som staten enten opsiger dyre eller utidssvarende private lejemål eller eventuelt sælger egne bygninger. Endelig kan udflytningen give en salgsindtægt til staten, når statslige lejemål fraflyttes og eventuelt sælges. Derfor er der ikke kun nødvendigvis engangsudgifter forbundet med udflytningen, men også nogle langsigtede økonomiske gevinster.

Placeringen af statslige arbejdspladser sker under hensyntagen til fastholdelsen og udviklingen af faglige miljøer. Ved etableringen af Klagenævnenes Hus har man fx valgt at sammenlægge en række statslige klagenævn mhp. at opnå stordriftsfordele i forhold til den juridiske sekretariatsbetjening af klagenævnene. Endvidere placeres Klagenævnenes Hus i Viborg, hvor der allerede eksisterer et stærkt juridisk miljø i form af blandt andet Vestre Landsret og Statsadvokaten.

Det er et bærende hensyn at imødegå de midlertidige følgevirkninger for produktivitet mv., som følger af den omfattende udflytning.

Der er gode erfaringer fra etableringen af SKAT's betalingscenter i Ringkøbing i 2005. Der blev, gennem samlingen af opgaver fra mange steder rundt i landet i Betalingscentret, opnået den forudsatte forbedring af produktiviteten vedrørende de pågældende opgaver. SKAT's betalingscenter blev desuden kåret som bedste arbejdsplads i Personalestyrelsens medarbejdertilfredshedsundersøgelse 2007 og bedste afdeling i SKAT i 2008.

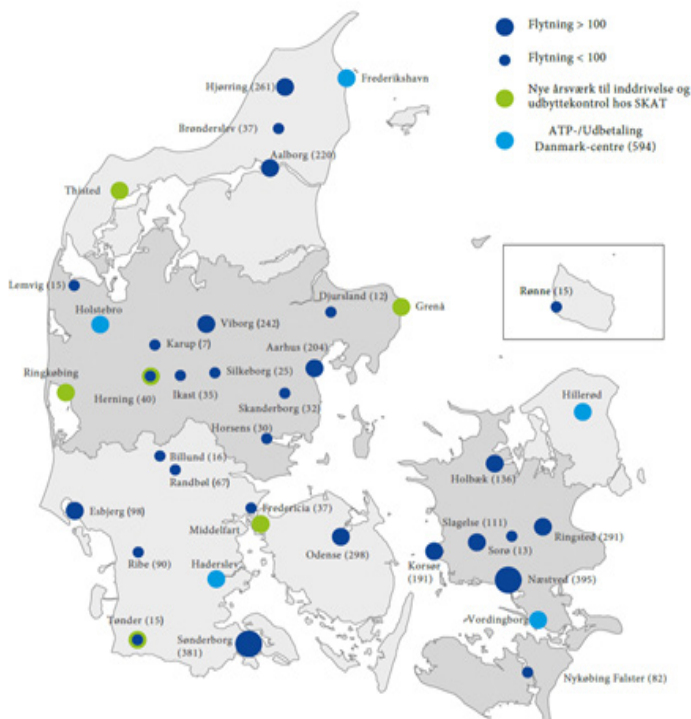
I forbindelse med oprettelsen af Udbetaling Danmark viser de foreløbige erfaringer fra ATP, at man på overordnet niveau ikke oplever, at udflytning af myndighedsopgaver medfører fald i serviceniveau eller giver problemer i forhold til rekrutteringen af nye medarbejdere. ATP har på nuværende tidspunkt hverken oplevet et samlet fald i serviceniveau og kundetilfredshed i forbindelse med flytningen. ATP oplyser også, at man to år efter overtagelsen af opgaverne fra kommunerne og den deraf følgende etablering af regionale ATP-centre har realiseret en produktivetsforbedring på 40 pct. Desuden er erfaringen, at der er et lavere sygefravær i de jyske centre, hvor fraværet er op til 33 pct. lavere end i Hillerød. Endelig er lønniveauet op til 7 pct. lavere i de jyske centre. ATP har faste servicemål for telefoni og for sagsbehandling, som hidtil har fulgt det sædvanlige mønster, og som derfor ikke er påvirket negativt af udflytning.

Det samme gælder for de løbende tilfredshedsmålinger, som gennemføres i forhold til borgere og virksomheder. Her ser ATP heller ikke et samlet fald i tilfredshedsniveauet i januar/februar 2016 i forhold til tilsvarende måneder i 2015.

Generelt kan siges, at en del medarbejdere flytter med institutionen, mens en anden del vælger ikke at flytte med. Foreløbige indikationer tyder på, at de omfattede institutioner modtager samme antal jobansøgninger, som før udflytningen, hvorfor der på nuværende tidspunkt ikke er tegn på rekrutteringsproblemer.

Endelig har regeringen lagt vægt på, at udflytningen finder sted med respekt for den enkelte medarbejder, hvad enten medarbejderne vælger at flytte med eller ej. En væsentlig del af udgifterne til udflytning af statslige arbejdspladser går derfor til personalerelaterede omkostninger, såsom flyttegodtgørelse mv.

➔ **Figur 18.** Placeringen af de udflyttede statslige arbejdspladser

Anm.: Ud over de oven for angivne stillinger vil SKAT øge antallet af stillinger regionalt som følge af regeringens handlingsplan for SKAT. Derudover bevares skattecentret i Struer med nuværende opgaver og bemanding. Det var ellers planlagt, at centret skulle lukke i 2019.

Kilde: Ministeriernes indberetninger.

5 EU-programmer

Nedenfor beskrives regional- og socialfondsprogrammerne samt landdistrikts- samt hav- og fiskeriudviklingsprogrammerne.

Regional- og Socialfondsprogrammerne

I perioden 2014-2020 investerer EU's Regionalfond og Socialfond samlet ca. 3 mia. kr. i at styrke den økonomiske vækst og jobskabelse i hele Danmark, særligt gennem indsatser for små og mellemstore virksomheder og ved forbedring af arbejdsstyrkens kompetencer. EU-midlerne skal medfinansieres med mindst 50 pct. (offentlige og private) danske midler.

I Danmark udmøntes hovedparten af regional- og socialfondsmidlerne af de regionale vækstfora, der skal skabe vækst og job i alle egne af Danmark.

Vækstfora kan fx støtte innovation og vækst i SMV'er, undervisning i iværksætteri og kompetenceløft af medarbejdere i SMV'er. Hvert vækstforum adresserer udfordringer og vækstmuligheder i regionen.

Ud over den generelle indsats i regionerne har regeringen lagt vægt på, at de regionale vækstfora fortsat har et særligt ansvar for udvikling af yderområderne samtidig med, at der opnås den størst mulige effekt af indsatsen. Yderområderne i regional- og socialfondsprogrammet dækker 23 kommuner samt de 27 småøer. De regionale vækstfora har fastlagt deres indsats for yderområderne i de regionale vækst- og udviklingsstrategier. Nogle udfordringer i yderområderne er af generisk karakter, hvorfor en indsats for hele regionen også vil komme yderområderne til gavn.

I regional- og socialfondsprogrammerne er der taget højde for yderområdernes strukturelle udfordringer med at skabe vækst og udvikling. Fx kan der ydes særlig statsstøtte til visse anlægsinvesteringer under regionalfondsprogrammet på Læsø, Ærø, Langeland, Lolland Kommune, Samsø og Bornholm samt de 27 danske småøer.

Landdistrikts- og Hav- og fiskeriudviklingsprogrammerne

Der er afsat ca. 8,9 mia. kr. i Landdistriktsprogrammet i perioden 2014-2020 og ca. 1,3 mia. kr. i Hav- og fiskeriudviklingsprogrammet i perioden 2014-2017.⁶ Gennem Landdistriktsprogrammet er det formålet at støtte udviklingen af landbruget, styrke miljø- og klimaindsatsen samt bæredygtig brug af naturressourcer i landdistrikterne. Hav- og fiskeriudviklingsprogrammet er også et vigtigt redskab i arbejdet med at sikre samspillet mellem natur og erhverv og bidrage til vækst og beskæftigelse. Programmet fokuserer især på at bidrage til en gennemførelse af den fælles fiskeripolitikals målsætninger om bæredygtig udnyttelse af havets ressourcer.

---

⁶ Der foreligger endnu ikke en politisk aftale for Hav- og Fiskeriudviklingsprogrammet i perioden 2018-2020.

Landbruget og fødevarerektoren har i de seneste år været under pres. Lavere indtjening og øget gæld har betydet, at man i sektoren har holdt igen med de investeringer, der skal sikre, at virksomhederne kan konkurrere på pris og kvalitet på de globale markeder. Landbrugs- og fødevarerektoren beskæftiger ca. 140.000 personer – og 5-15 pct. af de beskæftigede i landdistrikterne er ansat i fødevarerklyngen. Landbruget er afgørende for væksten og beskæftigelsen uden for de store byer.

For at styrke landbrugets konkurrenceevne indgik regeringen den 22. december 2015 en aftale om en fødevarer- og landbrugspakke med Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti, herunder en aftale om det danske landdistriktsprogram for perioden 2017-2020. Fødevarer- og landbrugspakken understøtter vækst i landbrugssektoren, og med aftalen tilpasses Landdistriktsprogrammet til udmøntningen af pakken, idet der afsættes flere midler til kvælstofreducerende tiltag. Til at finansiere omstillingen er der med aftalen truffet beslutning om at omprioritere midlerne i Landdistriktsprogrammet, herunder fra de lokale aktionsgrupper (LAG).

Under Landdistriktsprogrammet er der etableret 26 lokale aktionsgrupper (LAG), der dækker 56 kommuner samt de 27 småøer, der frem til 2020 skal bidrage til at fremme vækst og udvikling i landdistrikterne. Målet er at øge den lokale beskæftigelse og styrke rammevilkårene til gavn for den del af befolkningen, som er bosiddende i landdistrikterne under inddragelse af lokale landdistriktsaktører.

Der er til LAG-ordningen i 2016 afsat 90,3 mio. kr., og der er i den resterende periode 2017-2020 afsat 63 mio. kr. årligt⁷.

Regeringen har undersøgt muligheden for at overflytte EU strukturfondsmidler fra de regionale vækstfora til LAG. Det er desværre ikke en farbar vej. Der er indgået en aftale med EU-Kommissionen om anvendelsen af midlerne fra EU's Regionalfond og Socialfond og hvert regionalt vækstforum har fået tildelt en økonomisk ramme frem til 2020. Midlerne fra EU's Regionalfond og Socialfond anvendes i forvejen til at skabe vækst og job i alle egne af Danmark.

De lokale aktionsgrupper yder et positivt og væsentligt bidrag til vækst og udvikling i landdistrikterne.

En tilsvarende indsats er iværksat under Hav- og fiskeriudviklingsprogrammet med henblik på at styrke udviklingen i fiskeriområder. Her er der etableret 10 aktionsgrupper i fiskeriområderne (FLAG), der dækker 16 kommuner samt de 27 småøer - hvoraf de syv af grupperne har valgt at integrere sig med aktionsgrupper i landdistriktsområderne. Til de netop etablerede FLAG'ere er der i perioden 2014-2017 afsat 64 mio. kr.

---

⁷ Erhvervs- og vækstministeren har i mail af 12. februar 2016 meldt ud, hvordan uforbrugte midler fra 2014 og 2015 håndteres samt fordelingen af FLAG-midler. Der foreligger endnu ikke en politisk aftale for Hav- og fiskeriudviklingsprogrammet i perioden 2018-2020.

BILAG 1. Initiativer fra regeringens udspil Vækst og udvikling i hele Danmark

Bilaget er en oversigt over de mere end 120 initiativer fra regeringens udspil Vækst og udvikling i hele Danmark, inkl. ændringer og tilføjelser i forbindelse med politiske aftaler.

BEDRE RAMMER FOR LANDBRUGS- OG FØDEVAREERHVERVET

Initiativ

1.	Ophæve randzonenloven.
2.	Ændre gødskningsloven, så de reducerede kvælstofnormer udfases, når det opdaterede faglige grundlag foreligger, samt arbejde for en ny målrettet regulering, der er tilpasset i forhold til de reelle behov for at beskytte miljøet.
3.	Ændre naturbeskyttelsesloven, så forbuddet mod at sprøjte og gødke § 3-beskyttede arealer tilbageulles.
4.	Udføre flere målinger for at sikre bedre viden om, hvor kvælstof udledes fra "jord til fjord".
5.	Iværksætte initiativer og forsøgsprojekter med virkemidler, der placeres væk fra de dyrkede marker. Det omfatter bl.a. øget anvendelse af minivådområder og etablering af fx muslingeproduktion eller stenrev som udviklingsprojekter.
6.	Undlade at gennemføre kravet om yderligere 60.000 hektar efterafgrøder.
7.	Arbejde for at hæve harmonikravet for slagtesvin fra 1,4 til 1,7 dyreenheder per hektar jord svarende til EU's grænse i forbindelse med en kommende revision af den danske nitrathandlingsplan.
8.	Foretage en markant reduktion af antal kilometer vandløb omfattet af vandplanlægningen.
9.	Sikre det faglige og juridiske grundlag for at kunne gennemføre en reformering af husdyrreguleringen.
10.	S styrke grundlaget for smidigere, hurtigere og mere ensartet sagsbehandling i forbindelse med miljøgodkendelse af husdyrbrug.
11.	Udarbejde en ny kontrolstrategi for fødevarer- og landbrugsområdet.
12.	Hæve tilskudsgrænsen fra 30.000 til 35.000 slagteenheder.
13.	Gøre kødkontrollen billigere på de mellemstore slagterier.
14.	Lancere en vækstplan for akvakultursektoren.
15.	Har afsat 24 mio. kr. til styrkede vækstmuligheder for fiskeri og akvakultur.
16.	I samarbejde med pensionsselskaberne søge at etablere en investeringsfond, Dansk Landbrugskapital (DLK), hvor staten vil indskyde 0,5 mia. kr. Fonden skal bidrage til mere effektive enheder og en stærkere kapitalisering i landbruget. Fonden kan på længere sigt få en egenkapital på op til 2 mia. kr.
17.	Give Vækstfonden mulighed for i 2016-2017 at stille med op til 70 pct. i gennemsnit af finansieringen af nye aktiviteter i landbruget mod maksimalt 50 pct. i dag.
18.	Søge at opnå en garanti for låneordningen Etableringslån til yngre landmænd i Den Europæiske Investeringsfond, så flere får gavn af lånene, og der kan sættes gang i flere ejerskifter rundt omkring i landet.

GODE VILKÅR FOR PRODUKTION OG INVESTERINGER

19.	Udvide modtagerkredsen for de målrettede PSO-lempeiser, således at alle virksomheder, som kan dokumentere, at de opfylder EU-Kommissionens kriterier for støtte (handelsintensitet og el-intensitet), bliver tilskudsberettigede. Til dette formål afsættes der med aftale om vækst og udvikling i hele Danmark 10 mio. kr. i 2016. Det er regeringens mål, at en udvidelse af modtagerkredsen kan træde i kraft i løbet af 2016.
20.	Udmønte reserven på 100 mio. kr. årligt fra 2017-2020 til at forhøje tilskudssatsen, så de målrettede PSO-lempeiser øges, hvorved virksomhedernes omkostninger reduceres yderligere.
21.	Nedsættelse af NOx-afgiften
22.	Bedre vilkår for familieejede virksomheder og generationsskifte
23.	Mere enkel og konkurrencedygtig erhvervsbeskatning

24.	Udvidelse af tonnageskatteordningen med mobile borerigge
25.	Forenkle brandreguleringen, så al brandlovgivning om indretning og drift af bygninger, hvor der er et særligt hensyn til personsikkerheden, samles i byggeloven. Derved reduceres bygherrers og rådgivers administrative omkostninger.
26.	Tilpasse de danske brandkrav til højlagre til niveauet i vores nabolande ved ændring af bygningsreglementet.
27.	Samle og forenkle brandkrav til lagerbygninger med oplag af emballerede brændbare produkter i byggeloven. Derved sikres et sammenhængende brandsikkerhedsniveau for lagerbygninger i Danmark, og at det kun er én myndighed, der stiller brandkrav til disse bygninger.
28.	Modernisere den tekniske byggesagsbehandling ved at indføre en certificeringsordning, hvor certificerede virksomheder skal indestå for, at bygningsreglementets regler vedrørende tekniske forhold er overholdt ved det konkrete byggeri. Derved skal kommunerne ikke længere varetage den tekniske byggesagsbehandling.
29.	Gøre det frivilligt for bygherrer af udlejningsejendomme, om man vil tegne byggeskadeforsikring, samt give mulighed for færre obligatoriske rapporter efter 1- og 5 års eftersyn.
30.	Modernisere anerkendelsesordningen for statikere ved at ændre ordningen til en certificeringsordning.
31.	Afskaffe ejerskabsrestriktioner for landinspektørselskaber, så matrikulære opgaver også kan udføres af beskikkede landinspektører, hvis de er ansat i andre firmaer end landinspektørselskaber.
32.	Ændre arbejdsmiljøreglerne, så virksomhederne fra ultimo 2016 har mulighed for at anvendene filterteknologier, hvis det ikke forringer arbejdsmiljøet.
33.	Nedlægge den obligatoriske eftersynsordning for store ventilations- og klimaanlæg i starten af 2016 og erstatte den af en række frivillige tiltag, der udarbejdes i samarbejde med branchen. Nedlæggelsen af ordningen vil medføre en omkostningsbesparelse på ca. 3,5 mio. kr. årligt for de berørte bygningsejere i sparede gebyrer og tidsforbrug.
34.	Privat NemID til virksomheder og til erhverv i NemKonto. Med Aftale om vækst og udvikling i hele Danmark er der afsat 2 mio. kr. årligt i 2016-2018 samt 1 mio. kr. i 2019 til at udarbejde en række tekniske muligheder.
35.	Udarbejde en analyse af mulighederne for etablering af en platform for digital udveksling af oplysninger over nedgravet infrastruktur. Analysen forventes afsluttet i 1. kvartal af 2016.
36.	Udarbejde en luftfartspolitisk strategi, som bl.a. vil inddrage mulighederne for at tiltrække yderligere trafik til de danske lufthavne for derved både at tiltrække og styrke virksomheder i hele landets konkurrenceevne.
37.	I samarbejde med danske pensionselskaber og Vækstfonden etablere Dansk Vækstkapital II, der bygger oven på erfaringerne med Dansk Vækstkapital. DVK II skal især stille risikovillig kapital til rådighed for nye samt mindre virksomheder med særligt vækstpotentiale.
38.	I starten af 2016 etablere en Business Angels matchingfacilitet. Vækstfonden afsætter i alt 100 mio. kr. til at matche investeringer i danske virksomheder fra danske og udenlandske business angels.
39.	Etablere et offentligt-privat erhvervs- og iværksætternetværk "DenmarkBridge" som i Silicon Valley skal hjælpe danske iværksættere med at rejse kapital fra udenlandske investorer og samtidig bidrage til, at større danske virksomheder og danske iværksættere knytter tættere kontakt til investorer og teknologiudviklingen i Silicon Valley. DenmarkBridge skal komplementere Innovationscentret i Silicon Valleys øvrige tilbud. Etableringen forventes påbegyndt i 2016.
40.	Sænke minimumsstørrelsen for Vækstlån og Vækstlån til iværksættere i Vækstfonden fra 2 mio. kr. til 1 mio. kr.
41.	Løfte tabsdækningen i vækstkautionssordningen fra 15 til 20 pct. på pengeinstitutternes samlede låneportefølje. Derved får pengeinstitutterne en større tilskyndelse til at yde lån under ordningen.
42.	Udvide ordningen Vækstlån for iværksættere, så der også kan udstedes garantier og ikke kun lån.
43.	Iværksætte initiativer med henblik på at nedbryde barrierer for, at uddannelsesinstitutioner kan indgå i campusdannelser.
44.	Understøtte, at erhvervsskoler opretter grundforløbsafdelinger i områder med svag uddannelsesdækning. Med Aftale om vækst og udvikling i hele Danmark er der afsat 7,5 mio. kr. i en forsøgspulje.
45.	I løbet af 2016 undersøge, hvordan større dele af en videregående uddannelse kan gennemføres andre steder end det geografiske udbudssted. Fx i form af forlagt undervisning eksempelvis på relevante erhvervscentre eller som e-læringsstilbud, men også indeholdt i en decentral uddannelsesinstitutionstruktur.
46.	Give mulighed for, at erhvervsuddannelseselever i virksomhedspraktik kan blive indkvarteret med tilskud på erhvervsskolars kostafdelinger i tyndt befolkede områder. Med Aftale om vækst og udvikling i hele Danmark er der afsat 4,5 mio. kr. årligt i 2016-2017 og 5,5 mio. kr. årligt i 2018-2019, hvilket årligt forventes at understøtte 125 elevers praktik.
47.	Give elever på erhvervsuddannelser i det dansk-tyske grænseland og Lolland og Falster bedre mulighed for at få dækning til boligudgifter mv. ved praktik i det tyske nærområde. Med Aftale om vækst og udvikling i hele Danmark er der afsat samlet 6 mio. kr. til en forsøgsordning i 2016-2019, som forventes at understøtte praktik for minimum 50-65 elever årligt.
48.	Etablere en landdistriktsvækstpilotordning, der giver mulighed for at yde op til 2-årig støtte til ansættelse af højtuddannede vækstpiloter til innovationsprojekter i små og mindre virksomheder i landdistriktskommuner. Med Aftale om vækst og udvikling i hele Danmark prioriteres der 10 mio. kr. årligt i 2016-2019 til ordningen.
49.	Arbejde for tiltag, der styrker lediges mobilitet på arbejdsmarkedet.
50.	Invitere regioner og kommuner i 2016 til at samarbejde om at styrke sammenhængen mellem erhvervs-, uddannelses- og beskæftigelsesindsatsen. En tværministeriel arbejdsgruppe nedsættes i 2015 for at afdække gode eksempler på samarbejde samt redskaber og incitamenter til at styrke samarbejdet.
51.	Drøfte med arbejdsmarkedets parter, hvordan AMU-systemet kan gøres mere målrettet og fleksibelt.

52.	Indgå et partnerskab med relevante erhvervs- og brancheorganisationer, der skal igangsætte initiativer, som fremmer automatisering og ny teknologi i små og mellemstore produktionsvirksomheder i hele landet. Med Aftale om vækst og udvikling i hele Danmark er der afsat 11 mio. kr. i 2016 og 10 mio. kr. i henholdsvis 2017-2018 og 11 mio. kr. i 2019.
53.	Igangsætte en analyse af mulighederne for at fremme produktion og anvendelse af avancerede biobrændstoffer i Danmark alene baseret på private investeringer samt evt. EU-tilskud. Analysen forventes afsluttet i begyndelsen af 2016.
54.	Styrke vidensamarbejde i udviklingskontrakterne med de videregående uddannelses- og forskningsinstitutioner og GTS'erne og sætte særligt fokus på institutionernes samspil med de lokale og regionale virksomheder.
55.	I løbet af 2016 gå i dialog med uddannelses- og forskningsinstitutionerne og den lokale erhvervs-service samt de regionale væksthuse om udbredelse af best practice for de regionale vidensamarbejder.
56.	Sikre, at Danmarks Innovationsfond fra 2016 i en 3-årig periode kan have medarbejdere placeret fysisk i tilknytning til regionale videnmiljøer.
57.	Gennemføre en målrettet erhvervsindsats i områder, som er ekstraordinært hårdt ramt af økonomisk tilbagegang. Med Aftale om vækst og udvikling i hele Danmark er der afsat 9 mio. kr. i 2016 og 5 mio. årligt kr. i 2017-2019 til konkrete indsatser, som gennemføres i samarbejde med regionale og lokale aktører.
58.	Styrke den lokale forankring af LAG-midlernes anvendelse ved at tilbyde de lokale aktionsgrupper at dele sig op, således at hver af de deltagende kommuner kan få en LAG. Omorganiseringen vil være frivillig og berører kun de LAG'ere, der tager imod tilbuddet.
59.	Fortsætte etableringen af lokale aktionsgrupper i de fiskeriafhængige områder. Lokale kræfter i 16 kommuner får mulighed for at danne en FLAG, hvor der kan udmøntes 16 mio. kr. årligt frem til 2018 – hvilket kan ske i tæt samarbejde med de etablerede LAG'ere i landdistrikterne.
60.	Som led i et nyt frikommuneforsøg i 2016-2019 give mulighed for at afprøve nye måder at understøtte lokale vækst- og udviklingsmuligheder.
61.	Forlystelser omfattes af godtgørelsen i elafgiften. Det vil betyde, at en lang række virksomheder med forlystelsesaktiviteter vil få en lømpelse af elafgiften. Dette vil reducere forlystelsesparkernes omkostninger og dermed styrke vilkårene for turisme. Med Aftale om vækst og udvikling i hele Danmark er der afsat 30 mio. kr. årligt fra 2017-2019.
62.	Succesfuldt iværksætterier via rådgivning. Rådgivnings- og finansieringsinitiativet – Proof-of-Business videreføres. Med Aftale om vækst og udvikling i hele Danmark er der afsat 5 mio. kr. årligt i 2016-2019 til udviklings- og sparringsforløb og en ramme på 5 mio. kr. årligt i Vækstfonden til investeringer i perspektivrige virksomheder, der har gennemgået et sparringsforløb.
63.	Der er afsat 1 mio. kr. årligt i 2016-2019 med aftale om vækst og udvikling i hele Danmark til Nordisk Folkecenter for Vedvarende Energi i Thy. Centret bidrager med at formidle viden om vedvarende energi samt gennemføre udviklingsopgaver i samarbejde med små og mellemstore virksomheder
64.	Det foreslås at modernisere restaurationsloven således at unge fra 15 år må arbejde på serveringssteder, hvor der sælges mad og alkohol, som fx familierestauranter. Desuden vil § 10 vedr. bevillingsperioder også blive præciseret.
65.	Der igangsættes et arbejde med at afdække, om det er muligt at reducere den enkelte virksomheds mulige udgifter til arkæologiske undersøgelser, fx via en forsikringsordning.

LIBERALISERING AF PLANLOVEN mv.

66.	Sikre, at staten fremadrettet alene stopper den lokale planlægning med indsigelser, når der er tale om væsentlige nationale interesser, som bl.a. fastholdelse af store produktionsvirksomheder, transportkorridorer, natur og miljø, kulturarv og landskaber.
67.	Indføre kortere høringsfrister for lokalplaner og kommuneplantillæg, så høringer nedsættes fra minimum 8 uger til minimum 4 uger for forslag til lokalplaner og mindre kommuneplantillæg
68.	Indføre et forenklet lokalplaninstrument med begrænsede krav til redegørelse og bestemmelser og med en kortere høringsfrist fra 8 uger til 2 uger.
69.	Udvide mulighederne for at dispensere fra lokalplaner, hvorved behovet for udarbejdelse af nye lokalplaner mindskes.
70.	Kortlægge i samarbejde med KL, hvordan lokalplaner kan udarbejdes som fuldt digitale planer.
71.	Nedlægge det nuværende Natur- og Miljøklagenævn og etablere to nye klagenævne i Klagenævnenes hus for hhv. planområdet og natur- og miljøområdet.
72.	Indføre et differentieret klagegebyr for klager på planområdet og natur- og miljøområdet.
73.	Tillade, at alle overflødiggjorte bygninger kan tages i brug til anden anvendelse, herunder ferieboliger.
74.	Fjerne loftet over, hvor mange ferieboliger der kan etableres i overflødiggjorte landbrugsbygninger.
75.	Give virksomheder på landet ret til at udvide bygninger med op til 500 m ² uden landzonetilladelse.
76.	Sikre at nybyggeri i tilknytning til en landbrugsejendom kan etableres mere end 20 m væk fra eksisterende bebyggelse.
77.	Hæve grænsen for størrelsen af til- og ombygning af helårshus uden landzonetilladelse fra 250 m ² til 500 m ² .
78.	Give mulighed for opførelse af erhvervs-mæssigt nødvendigt byggeri til dambrug uden landzonetilladelse.
79.	Fjerne kravet om, at kommunerne skal udpege eksisterende og potentielle naturområder til Grønt

	Danmarkskort.
80.	Give kommunerne mulighed for hvert fjerde år at udpege to omdannelseslandsbyer, hvor kommunen får særlige frie rammer til at skabe en helhedsorienteret og langsigtet plan for omdannelse af landsbyen.
81.	Give kommunerne mulighed for at tillade nedrivning med henblik på opførelse af erstatningsbyggeri et andet sted på grunden, fx flytte boligen længere væk fra vejen.
82.	Forlænge fristen for at udnytte en landzonetilladelse fra 3 år til 5 år.
83.	Give en 10-årig byggeret ved ejerens frivillige nedrivning af en bolig.
84.	Undersøge, hvordan kommunerne kan få bedre rammer til en mere helhedsorienteret og sammenhængende planlægning.
85.	Der gennemføres et servicetjek af erfaringer og potentiale i alternativ arealanvendelse (fx til store vindmølleparker) i affolkede områder.
86.	Give mere fleksible rammer for brug og udlejning af sommerhuse i vinterhalvåret ved, at sommerhuse i sommerhusområder kan benyttes i 34 uger om året mod 26 uger i dag.
87.	Undersøge, hvordan reglerne i sommerhusloven vedr. erhvervsmæssig udlejning kan moderniseres, uden at de kommer i konflikt med sommerhusprotokollen.
88.	Sikre pensionister ret til at bo i deres sommerhus hele året, uanset hvor længe de har ejet sommerhuset, og om det ligger i et sommerhusområde eller i det åbne land.
89.	Præcisere, hvornår der kan udlægges nye arealer til byvækst ved at fastsætte objektive kriterier for kommunens opgørelse af behovet for nyudlæg.
90.	Revidere regler vedrørende virksomheders miljøpåvirkning, senest i sommeren 2016, for at sikre, at virksomheders vækst- og udviklingsmuligheder ikke begrænses af nye boliger mv.
91.	Ændre reglerne for at etablere midlertidige opholdssteder for flygtninge, således at fx støjkrav kan fraviges.
92.	Ophæve reglerne vedr. kystnærhedszonen, således at de almindelige landszoneregler gælder langs kysterne, og natur og miljø fortsat beskyttes af fredninger mv.
93.	Give mulighed for udlæg af nye sommerhusområder, der fastlægges ved landsplandirektiv, på baggrund af dialog mellem staten og kommunerne.
94.	Ændre reglerne om strandbeskyttelse, så borgere, hvis grund er beliggende indenfor 300 meter fra strandkanten, frit må foretage mindre ændringer på grunden, dog opretholdes forbuddet mod ændringer i selve klitten.
95.	Ændre reglerne om strandbeskyttelse, så virksomheder og det lokale fritids- og foreningsliv kan skabe tidssvarende faciliteter og anlæg langs kysterne.
96.	Fremlægge en national turismestrategi i foråret 2016 på baggrund af arbejdet i Det Nationale Turisforum.
97.	Etablere en ny styrket forsøgsordning for kyst- og naturturisme, som gør det muligt i 2016/2017 at give tilladelse til 15 miljømæssigt bæredygtige turismeprojekter.
98.	Undersøge mulighederne for tilpasning af reglerne i campingreglementet til nye ferieønsker.
99.	Igangsætte et serviceeftersyn af reglerne for skiltning i det åbne land.
100.	Ophæve størrelsesbegrænsningen på 2.000 m ² for udvalgsvarebutikker i bymidten, bydelscentre og aflastningsområder, uanset bystørrelse.
101.	Give bedre mulighed for udlæg af aflastningsområder.
102.	Hæve størrelsesbegrænsningerne for dagligvarebutikker i lokalcentre og som enkeltstående butikker fra 1.000 til 2.000 m ² , mens grænsen for dagligvarebutikker i bymidter, bydelscentre og aflastningsområder hæves fra 3.500 til 5.000 m ²
103.	Klargøre mulighederne for e-handel med showrooms med ny vejledning.
104.	Ophæve kravet om brug af den statistiske metode til fastlæggelse af bymidter.
105.	Lempe redegørelseskravene til kommuneplanlægningen.
106.	Igangsætte et forarbejde til en revision af landsplandirektivet for hovedstadsområdet, som bl.a. kan vedrøre de grønne kiler, erhvervsudvikling, boligudbygning, transportkorridorer mv. Forarbejdet færdiggøres i 2016.
107.	Fjerne muligheden i planloven for, at kommunalbestyrelsen kan fastsætte krav om, at der skal være op til 25 pct. almene boliger i forbindelse med lokalplanlægningen for nye boligområder.

GODE MULIGHEDER FOR AT BO OG LEVE I HELE DANMARK

108.	Med aftale om vækst og udvikling i hele Danmark er der afsat i alt 200 mio. kr. at etablere en statslig bredbåndspulje.
109.	Sikre bedre mulighed for at udnytte eksisterende passiv infrastruktur som fx tomrør til bredbånd. Initiativet får virkning fra 1. juli 2016.
110.	Fastsætte ambitiøse dækningskrav i de kommende frekvensauktioner, der holdes i perioden 2016-2019.
111.	Støtte Finanstilsynets intention om at afskaffe 6-månedersreglen i forbindelse med realkreditinstitutternes værdiansættelse af ejendomme. Den relevante bekendtgørelse ændres i 1. halvår af 2016.
112.	Støtte Finanstilsynets intention om at justere retningslinjerne om rådighedsbeløb i sin indberetningsvejledning. Vejledningen ændres i foråret 2016.
113.	Fortsætte dialogen med den finansielle sektor om bl.a. tiltag, der kan understøtte mulighederne for belåning af boliger og erhvervsjendomme i landdistrikterne.

114.	Reducere antallet af kommuner, der kan modtage penge til nedrivning fra Landsbyfornyelsespuljen og understøtte en mere effektiv udmøntning. Regeringen vil derudover undersøge, om der er basis for et nationalt partnerskab, der kan aktivere private midler og engagement i nedrivningsindsatsen. Arbejdet igangsættes primo 2016.
115.	Udvide flexboligordningen og gøre det muligt at videreføre flexboligtilladelsen ved salg. Hermed bliver det mere attraktivt at købe en bolig på landet til fritidsformål, og køberne får større sikkerhed for deres investering.
116.	Etablere en tilskudsordning til nedsættelse af færgetakster for passagerbefordring til og fra småøer og ø-kommuner. Med Aftale om vækst og udvikling i hele Danmark er der afsat 48 mio. Kr. i 2016 og 95 mio. kr. fra 2017 og frem.
117.	Nedsætte en arbejdsgruppe der frem til juni 2016 skal se nærmere på, hvordan det bedst sikres, at færgedriften kan opretholdes, når færgerne til den enkelte ø midlertidigt er ude af drift.
118.	Gøre det billigere for bilister at pendle over Storebælt ved at sænke prisen på et pendlerkort for bilister fra 3.920 kr. til 3.000 kr. pr. måned og øge det særlige pendlerfradrag på Storebælt fra 90 til 110 kr. pr. tur.
119.	Tillade højere hastighedsgrænser for godkendte campingvogne, påhængsvogne og traktorer.
120.	Hæve hastighedsgrænsen på udvalgte motortrafikveje fra 90 km/t til 100 km/t. Der er foreløbigt er peget på motortrafikvejen mellem Holbæk og Vig.
121.	Nedsætte aldersgrænsen for kørekort til lille knallert til 15 år, hvor den i dag er 16 år.
122.	Indføre en forsøgsordning, hvor 17-årige får mulighed for at erhverve kørekort, forudsat at de det første år kun kører bil med en erfaren ledsager.
123.	Forbedre vilkårene for etablering af virksomhedsinstitutioner ved at give virksomheder mulighed for at etablere daginstitutioner, som alene er forbeholdt de ansattes børn.
124.	Forbedre vilkårene for etablering af internationale daginstitutioner ved at skabe en klar hjemmel i dagtilbudsloven. Lovforslaget forventes fremsat i foråret 2016.
125.	Nedsætte et udvalg, der skal skabe overblik over udfordringerne og opstille mulige løsningsforslag, der kan understøtte en mere hensigtsmæssig fordeling af læger på tværs af landet. Udvalget forventes nedsat i løbet af efteråret 2015 med afrapportering i 2016.
126.	Igangsætte forsøgsordninger mellem flere skoler med fjernundervisning af elever i udvalgte fag med henblik på at identificere potentialer og barrierer i 2016. Med Aftale om vækst og udvikling i hele Danmark er der afsat 1,5 mio. kr. i 2016 og 1 mio. kr. i 2017.
127.	Indlede dialog med KL og de øvrige parter om behovet og mulighederne for at give kommunerne endnu større frihed til at etablere fælles ledelse mellem skoler samt mellem skoler og dagtilbud, fx i form af rammeforsøg fra skoleåret 2016/2017.